

Dr. Rektor Béla m. kir. csendőrszázados

*Az elhalálozását közlő Bajtársi levél cikk alapján;
Bajtársi levél, XLII. évf. 2. szám, 7-9 o., 1989. október 31.*

Kiskállón született (Szabolcs megye) 1911. November 30-án görög-katolikus tanítói családból (édesanyja Molitorisz Mária). Nagykállón érettségizett, majd Nyiregyházán szerzett tanítói oklevelet s végül Debrecenben szerezte meg jogi doktorátusát.

A kötelező katonai szolgálatának a nyiregyházi 6. tüzér osztálynál tett eleget. 1941-ben lépett be a m. kir. csendőrségbe, ahol 1942-ben avatták hadnaggyá. Kétszer szolgált hadibeosztásban. Kérdemelte a Kormányzói Dícsérő Elismerést a hadiszalagon kardokkal, valamint több emlékérmét. A Nagyváradi m. kir. csendőr tanzászlóalj oktató tisztje volt.

A Nagyvárad-i iskola tisztkara, cc. 1943. Rektor Béla baloldalon az ülő sorban.

**Rektor Béla csendőr százados.
Csatáry Béla (Bill) ceruza rajza.**

A háború után egy budapesti autójavító üzemben dolgozott, de 1948-ban letartóztatása elől Ausztriába menekült. Saltzburgban az amerikai hadseregnél vállalt munkát, majd 1952-ben New York-ba (USA) vándorolt.

1960-1967 között Californiában az amerikai hadsereg nyelvintézetében volt tanár, s közben a Los Angeles-i egyetemen mesterdiplomát szerzett (Master of Science). A Rendőr Akadémián, majd az arizoniai egyetemen tanított rendőri és közbiztonsági tárgyak tanáraként nyugdíjba vonulásáig. Hallgatóit több külföldi tanulmányútra is levitte (többek között Franciaországba, Spanyolországba. Az alábbi korabeli újságcikk képen jobbról a második). Mint csendőrségi és közbiztonsági szakíró és előadó, csaknem tíz tudományos társaság tagja volt, s keresett vendégelőadó sok amerikai és külföldi egyetemen.

U. of A. students on tour in Spain with Dr. Bela Rektor shown entering palace in Valencia for a reception. Students were studying police methods.

1975-ben adta ki a *Federal Law Enforcement Agencies* („Állami törvényvédelmi szervezetek”) c. könyvét, majd 1980-ban Cleveland Ohióban a háború után írott csendőrség-témájú könyvek közül a legjelentősebbet, *A magyar királyi csendőrség oknyomozó története* címen. Az 522 oldalas könyv címe arra utal, hogy a könyvben írottak alapos kutatómunkán alapszanak és kiterjedt referencia anyaggal vannak alátámasztva. Művét a jövő nemzedéknek ajánlotta, hogy abból megismerhessék „...a Keleten és Nyugaton oly sokat gyalázott Csendőrség igaz történetét...”. Az ezzel kapcsolatos, évtizedeket felölelő kutatómunkája eredményeként mintegy harminc szaktanulmányt és számos cikket is írt a csendőrséget érő rengeteg hamis vádnak a feltárt tények alapján való megcáfolására.

Éjt nappallá téve dolgozott a hazája és a testület iránti forró szeretettől hajtva, azzal a vágygal, hogy a csendőrséget méltán megillető megbecsülést visszaállítsa a tények megismertetésével.

**Csendőrtisztek: Rektor Béla
(baloldalon)
Szathmáry Károllyal és
Molnár Istvánnal (jobb oldalon)
Észak Amerikában az 1970-80-as
években.**

Terve az volt, hogy több mint ezer könyvet tartalmazó szakkönyvtárát és értékes ingatlanát végrendeletileg egy alapítvány gondjaira bízva azt hazatelepítse Magyarországra felszabadulását és a csendőrség rehabilitálását követően. Barátjának, Kőrössy Zoltánnak (Kőrössy Zoltán csendőr százados fia) 1982-ben írott levelében kifejtette álmát, egy Csendőrségi Kutató Intézetet létrehozását, melynek célkitűzéseit a következőkben foglalta össze:

1. A magyar és külföldi csendőrségek és rendőrségek tanulmányozása, módszereik összehasonlítása céljából.
2. Csendőr könyvtár létesítése, ahol a m. kir. csendőrségi szakkönyvek elérhetőek lennének, más országbeli csendőrségi és rendőrségi szakkönyvekkel együtt.
3. Egy kis könyvnyomda működtetése a csendőr és rendőrtárgyú könyvek kiadására.
4. Csendőr múzeum és levéltár létesítése.
5. „Pénzügyi osztály” gondoskodna az anyagiak előteremtéséről.

Ezen vágyának végrehajtásában 1989. április 28-án, Tucson-beli (Arizona, USA) otthonában hirtelen, munka közben ért halála megakadályozta. Közvetlen családjá nem lévén, bajtársai helyezték örök nyugalomra a clevelandi (North Olmsted, Ohio, USA) Sunset Memorial Park magyar részlegében.

Mivel végrendelete sosem került elő, vagyona is és a csendőrség szempontjából óriás jelentőségű könyvtára is eltűnt, s nem hozhatta meg az általa óhajtott gyümölcsöt. Ennek ellenére, az MKCsBK által (Kőrössy Zoltán) létrehozott honlap a fenti pontokat nagyban megvalósítja, kivéve az anyagiak előteremtését. Így a honlap személyes áldozatokkal épül és szolgálja azt a nemes célt, aminek dr. Rektor Béla csendőr százados életét szentelte, „Hiven, becsülettel, vitézül, a hazáért mindhalálig.”

Függelék.

Rektor Béla ifj. Kőrössy Zoltánhoz írt leveléből végrendeleti terveit illetően
(dátum nélkül, cc. 1980-as évek közepén)

Kedves Zollikám!

Köszönettel nyugtázom legutóbbi hangszlagodat, és küldött kis jubileumi érmet. Nem irtad meg az árát, illetve nem üzented meg a szalagon, így nem tudom hogyan állok vele. Légy szives írj egy pársoros levelet, amiben értesíts az áráról.

Énmost csupán azt kérem tőled, légy végrendeletem egyik végrehajtója. Nem lesz sok munka vele és levélben is el lehet majd intézni. Egyik személy lenne melletted Dr Somogyi Feren egyetemi tanér fia, aki egy nagy computer társaságnál dolgozik, Master degreeje van ebből, a vállalata sokszor küldi a vidéki üzemek ellenőrzésére. Nőtlen, 30 év körüli, nagyon rendes ember, szüeveivel lakik Cleveland, Ohio-ban. A másik unokatestvárom idősebbik nő fia lenne, ki jelenleg katona N. Koreában. A harmadik valószínűleg Marssó volt. cső. ezds. unokája, ki külügyi szolgálatban az amerikai konszultánlán dolgozik s. konzuli minőségben.

Végrendeleten lényege lenne, mindenemet egy Magyar Csőségi Kutató-intézet felállítására hagynám, melyet politikai változás esetén Budapestre vagy a csaláton mellélt lehetne felállítani. Jelenlegi vagyonom értéke 3/4 mill dollár körül nozog, mert az öreg apt-em a város fejlődő részén fekszik, 5 acernyi területen. Rövidesen egy "Santa Cruz River" Bridge fog épülni mellettem s területem beleesik a Santa Cruz River Industriál Parkba, aminek Master Plan-e is elkészült. Ha ez meglesz, a terület meg fog érni egy millió dollárt.

A jövedelemből édesanyám és öcsém, valamint hugom részére -a jövedelem nagysága szerint 50-100 dollárt küldenétek el havonta, s minden más jövedelem a Kutatóintézetre szállna. A kutatóintézetnek három főosztálya lenne: 1./ Kutató; 2./Múzeum és Könyvtár; 3./valamit a gazdasági osztály. Azt szeretném, ha annakdején hazamennétek, Te lennél a Csendőrségi Múzeum és könyvtár igazgatója. Ezért nyomtam Karcsit hogy a csendőrségi részt adja át "eked. Könyvtáram kb. 1,000 darab könyvből áll, legtöbb angol nyelven, aztán jön a magyar rész és egy kisebb rész van németül, spanyolul és franciául. A könyvtárat még fejlesztgntem, hogy a legtöbb könyv rendőrségi tárgy, majd jön az adminisztration, néhány etikai, egészségügyiés történelmi, valamint használt tankönyveák. A magyar rész: főképen csendőrségi, zsidó ügyekkel foglalkozó magyar és angolnyelvű könyvek, valamint szépirodalmi /Fűry Lajos, Wass Albert s egyéb. Ha van helyed, halálom után átvihetnéd a teljes könyvtárt, valamin a különböző országokban szerzett csendőrségi ereklyéket, s legalább rendben tartanád.

Szeretném tudni, egy politikai változás esetén hazamennétek-e Magyarországra? A könyvtári igazgatóság mellett rendes munkát is vállalhatnál, mert akadna egy két volt. cső. vagy cső. leszármazott vagy önkéntesen vagy kis kiségitő fiteésért egy pár órát eltöltene a könyvtárban. A kutatásra már egyetemet végzett egyéneket lehetne alkalmazni, mert ez közönséges rendőr vagy csendőr nem tudná elvégezni. Talán lehetne állami támogatást kapni, akik a kutaás terén néhány kurzust is elgőgeztek. Persze ennek az osztálynak más vezetője lenne, így azzal nem lenne problémád.

Itt küldök két kis írást, amit mutass meg Édesapádnak is. Itt van egy levelem Kiss Gx-hoz is, amit tégy el az irattárban való megőrzésre.

Hallom, hogy mennyire lekötöd magadat. Kérlek, kiméld magadat, tölts több időt családdal, nehogy a sok munka egészségéd rovására menjen.

Azt hiszem minden fontosabb dolgot megírtam, kérlek mielőbb válaszolj, mert ha ezt se tudnád vállalni, msát kellene keresnem.

Szeretettel ölellek:

Béla Csüttyid.